

УДК 323(519.3)

Валерія Киричук,

студентка 4 курсу спеціальності «Міжнародні відносини»

факультету міжнародних відносин,

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

СУЧАСНИЙ ВЕКТОР РОЗВИТКУ ПІВНІЧНОЇ КОРЕЇ

Сучасні кити світової політики – Китай, США та Російська Федерація – намагаються не допустити військової катастрофи. Навіть можливість наявності таких технологій у руках одержимого тоталітарного режиму викликає занепокоєння не лише в Південній Кореї та Японії, а й у США і всьому цивілізованому світі.

Ракетно-ядерна програма Північної Кореї, постійні погрози й агресивна риторика, а також уперті відмови КНДР конструктивно домовлятися стали ключовою проблемою не лише для всієї Східної Азії, а й для США. Причина полягає в тому, що війська США становили основу сил ООН під час гарячої фази Корейської війни 1950–1953 рр. і мають 28-тисячний контингент у Південній Кореї. Важливим чинником виступає те, що саме США стали ініціатором запровадження економічних санкцій проти Північної Кореї та системно нараюють тиск проти тоталітарно-комуністичного режиму, який не хоче відмовлятися від ядерної зброї.

Президент США Дональд Трамп у 2018 р. зустрічався з Кім Чен Ином, щоб продовжити діалог щодо денуклеаризації. У результаті США й КНДР домовилися про повне ядерне роззброєння Корейського півострова під час історичної зустрічі, яка відбулася 12 червня в Сингапурі. Проте 20 грудня 2018 р. влада Північної Кореї заявила, що проведе денуклеаризацію, тільки якщо США першими усунуть ядерну загрозу зі свого боку.

Проте, проблем у міжнародних відносинах Північної Кореї набагато більше, ніж лише ядерна програма. Через невідале господарювання й природні катаклізми в країні може трапитися гуманітарна катастрофа, а це – мільйони людей, які спробують залишити державу. Також важливі економічні й екологічні проблеми, що обмежують торгівлю та подорожі по всій Північно-Східній Азії. Північнокорейська програма є надто далекосяжною й надто важливою для пропаганди в країні, щоб відмовитися від неї заради кращих відносин зі США.

Ключові слова: Північна Корея, США, Росія, Китай, міжнародні відносини, ядерна програма, зовнішньополітичний вектор.

1. ВСТУП

Постановка проблеми. Сучасний вектор розвитку міжнародних відносин Північної Кореї тісно пов'язаний із розгортанням та зміцненням ядерної програми держави. Як відомо, Північна Корея була близька до розробки міжконтинентальних балістичних ракет із ядерним наконечником (МБР), спроможених вразити США. Ця новина призвела до запального обміну риторикою, у ході якої північнокорейський лідер Кім Чен Ин погрожував нанести удар по території США й на що президент Дональд Трамп відповів обіцянкою Пхеньяну, що зустріне це «вогнем і люттям».

Як засвідчує теорія міжнародних відносин, ядерна зброя залишається найкращою захистом від уторгнення іноземців. Кеннет Вальц також вважала, що прагнення Північної Кореї до ядерної зброї є розумною стратегією, ураховуючи, що найбільшим питанням безпеки в режимі є можливість

військової інтервенції під керівництвом США, у якій Пхеньян ніколи не матиме шансів. Можливість того, що адміністрація Трампа могла підірвати переговорну ядерну угоду 2015 р. між Іраном та міжнародною спільнотою, надає північнокорейським побоюванням додаткових стимулів.

Мета дослідження – охарактеризувати особливості геополітичного становища Північної Кореї, розкрити сучасний вектор її розвитку на міжнародній арені.

Теоретичні та методичні основи дослідження ґрунтуються на роботах таких вітчизняних і зарубіжних учених: І. Горелого, Ю. Ваніна, В. Денісова, І. Василевської, Н. Березіна, А. Торкунова, Є. Уфимцева, А. Воскресенського та ін. Використано хронологічний, описовий, порівняльно-історичний, структурно-функціональний, історичний методи, контент- та івент-аналіз.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Пізніше Північна Корея випустила ракету над Японією, яка впала в море, після чого провела випробування водневої бомби, яку деякі вважають найпотужнішою в країні до цих пір. Загрозлива риторика тривала, коли Дональд Трамп у своєму виступі перед Генеральною Асамблеєю ООН погрожував «повністю знищити» Північну Корею, тоді як міністр закордонних справ Північної Кореї порівняв риторику США з оголошенням війни. Власне, для північнокорейського режиму ядерна зброя виконує три стратегічні функції, і в кожній із них США перебуває в центрі. По-перше, вона служить стримувальним фактором; по-друге, інструмент зовнішньої політики; по-третє, вона є інструментом внутрішньої політики.

Перша функція ядерної зброї Північної Кореї є очевидною. Її лідерство стикається з несприятливою міжнародною системою, у якій переважаюча сила світу, США, зосереджена на зміні режиму в цій країні. Незважаючи на те, що держсекретар США Рекс Тіллерсон заперечив це, Кім Чен Ин навряд чи може прийняти слово когось, коли йдеться про його власне виживання. Дійсно, випадки, коли країни, які відмовилися від ядерної зброї лише для того, щоб згодом стати об'єктами втручань великих держав, таких як Україна чи Ірак та Лівія, навряд чи можуть бути обнадійливими для Кім Чен Ина [1].

Друга функція пов'язана з тим, що, на відміну від більшості країн, які переважно розглядають ядерну зброю як засіб стримування, режим у Пхеньяні розглядає її як інструмент зовнішньої політики. Хоча Південна Корея стала однією з найрозвиненіших економік світу, режим Північної Кореї є одним із найбільш ізольованих режимів із відсталою економікою. Натомість ядерна зброя, таким чином, надає важелі й чіткі переговори зі США, які Північна Корея може використовувати при дипломатичній взаємодії з більш потужними та більш успішними суб'єктами, такими як США та її союзницею Південною Кореєю. 14 серпня 2017 р., коли Кім Чен Ин дотримався паузи щодо можливого рішення нанести удар по Гуаму, залишивши таким чином відкритим простір для переговорів, у яких режим Пхеньяна може спробувати отримати поступки у Вашингтоні.

Існує чимало способів, якими Пхеньян використовує ядерну зброю як інструмент побудови своїх міжнародних відносин та зовнішньополітичного впливу. Ще до того, як стати ядерною державою, Пхеньян використовував свою

ядерну програму як спосіб впливу на США, щоб зняти масштабні введені ними санкції, що є моделлю поведінки, провадженою адміністрацією Клінтона. Один із звітів Дональда Трампа підтвердив це, коли він стверджував, що США протягом 25 років виплачували гроші за вимаганням Північної Кореї.

У зв'язку з поглибленням також і економічної інтеграції країн Азійсько-Тихоокеанського регіону, структура міжнародних відносин в регіоні зазнає суттєвих змін. Країни Східної Азії надають перевагу концепції багатополарності міжнародних відносин.

Так, щодо двосторонніх відносин Північної Кореї, то вони й сьогодні не є численними. Одним із ключових союзників КНДР був, є та залишається Китай. Протягом понад півстоліття статус-кво цілком влаштовувало Китай – Північна Корея, братська комуністична країна, виступала в якості буфера, що відокремлює КНР від сил США в Південній Кореї. До 1970-х років Китай прагнув закріпити раніше досягнуте зближення з КНДР і ще більше відірвати її від соціалістичних країн, у тому числі й від СРСР, розглядаючи Північну Корею як свого єдиного вірного союзника в Азії, а тому керівники КНР усіяло підтримували ідеологію культу особи й націоналістичні амбіції в країні [2].

Наприкінці 1970-х років Пекін почав проводити дещо іншу політику – дотримування антиамериканської та антияпонської політики. Китай уже не підштовхував Пхеньян до прямого воєнного конфлікту з Південною Кореєю й схилив Кім Ір Сена до гнучкішої лінії, розрахованої на багатоступінчастий підхід у розв'язанні проблеми об'єднання країни.

У Китаї існує низка причин продовжувати зв'язки з КНДР:

- по-перше, розпад соціалістичного ладу в Північній Кореї є небажаним;
- по-друге, готовність відмовлятися від попередньої політики ізоляції та йти шляхом відкритості й змін;
- по-третє, Китай, зміцнюючи свою могутність і вплив, наполягає на поверненні до традиційно дружніх стосунків. Він надає Кореї допомогу стратегічними матеріалами, що для Півночі є своєрідним джерелом виживання.

В останній час щорічна продовольча допомога становить понад 500 тис. т., що є вирішальним внеском у подолання труднощів із продовольством. Китай також надає підтримку в розв'язанні енергетичної кризи, забезпечуючи Північ достатніми обсягами нафти. Для Китаю Північна Корея є тягарем, однак він і надалі допомагатиме їй стратегічними матеріалами, аби зберегти свій вплив [3].

Ще одним вектором зовнішньої політики КНДР є В'єтнам. У липні 1957 р. президент Демократичної Республіки В'єтнам Хо Ши Мін уперше відвідав Північну Корею. У лютому 1961 р. уряди двох країн уклали угоду про науково-технічне співробітництво. Під час війни у В'єтнамі Північна Корея надала істотну економічну та військову допомогу Північному В'єтнаму.

У жовтні 1966 р. Трудова партія Кореї ухвалила рішення на початку 1967 р. направити ескадрильї в Північний В'єтнам, щоб підтримати північнов'єтнамську авіацію під час оборони Ханюю. 1968 р. 200 північнокорейських пілотів проходили службу у В'єтнамі. Крім того, корейці спрямували своїм товаришам у Північному В'єтнамі принаймні два зенітні артилерійські полки, зброю, боєприпаси й два мільйони комплектів обмундирування. Кім Ір Сен наказав пілотам битися на війні так, ніби в'єтнамське небо є їхнім власним [4].

Проте від 1968 р. стосунки між Пхеньяном і Ханоем почали погіршуватися через різні обставини. Північна Корея хотіла, щоб США загрузли у В'єтнамській війні й тому негативно відреагувала на підписання Паризької мирної угоди. Під час Громадянської війни в Камбоджі, Північна Корея схвалила китайський план зі створення єдиного фронту з п'яти революційних країн Азії, тоді як Північний В'єтнам відкинув цей план на тій підставі, що Радянський Союз не увійшов до списку членів, а також через те, що створення такого фронту ставило під сумнів в'єтнамське панування в Індокитаї.

Під час Кампучійсько-в'єтнамського конфлікту керівництво Північної Кореї засудило в'єтнамське вторгнення в Камбоджу й відмовилося визнати Народну Республіку Кампучія [5]. І надалі північнокорейсько-в'єтнамські відносини продовжували погіршуватися через інвестиційні та торговельні суперечки.

Стосунки КНДР із Японією після анексії склалися нерівномірно, напруження ніколи не згасало. Японія неодноразово йшла на перемовини з Північною Кореєю, проте ці спроби не увінчувались успіхом. Пхеньянська декларація 2002 р. регламентує північнокорейські відносини з Японією.

У 1980 рр. Японія займала чільне місце в торгово-економічному житті КНДР. Частка Японії в зовнішньополітичних зв'язках Північної Кореї становила 20 %, вона була третім економічним партнером після СРСР і КНР. Приватні японські компанії ставали інвесторами промислових комплексів КНДР [6].

На початку 1990 рр. у Пекіні відбулися північнокорейсько-японські перемовини про стабілізацію відносин. Представники КНДР наполягали на офіційному вибаченні за анексію на початку століття та виплатити компенсацію за нанесені збитки, а також у договорі має бути зазначено, що Японія не претендує на гегемонію Корейського півострова. Японія натомість прагнула залагодити гострі кути ядерної проблеми, на що КНДР зреагував негативно.

Припинення відносин пов'язане з ядерною кризою 1993–1994 рр., коли Пхеньян вийшов із договору «Про стримування ядерної зброї». Офіційне Токіо не лише припинило зв'язки з Північною Кореєю, а й були введені економічні санкції щодо неї [6].

На початку XXI ст. японо-корейські переговори відновилися, у результаті чого Японія погодилася надати КНДР гуманітарну допомогу в розмірі 500 тис. т. продовольства. Ці відносини були закріплені в Пхеньянській декларації 2002 р., проте цей документ не став вирішенням протиріч, які існують до сьогодні.

Натомість постійно перебуває у відносинах із КНДР Російська Федерація. Вона одна з країн, що прагнуть розв'язати проблему з ядерним роззброєнням Північної Кореї. Росія, маючи спільний кордон із Північною Кореєю, прагне продовжувати політику, що ґрунтується на взаємовиручці, Президент В. Путін вважає, що потрібно «продовжувати активний діалог із керівництвом цієї країни, розвивати добросусідські зв'язки» [7].

Попри це, у 2012 р. торгівля між Росією та КНДР переживала кризу. КНДР за правління Кім Чен Іна проводить економічну політику інтеграції у світовий ринок і залучення іноземного капіталу. Росія прагне зменшити економічну залежність Північної Кореї від Китаю, одним із кроків у цьому напрямі став договір 2012 р., який вступив у силу у 2014 р. Він передбачав перерахунок

боргів КНДР. У результаті Росія списала 90 % боргу, а решту КНДР має виплатити протягом 20 років [8].

Основним механізмом, який регламентує ці відносини, є Міжвладна комісія з торговельно-економічних і науково-технічних питань. Головним спільним проектом Росії з Північною Кореєю є сполучення залізничної дороги обох країн. На регіональному рівні між державами продовжує розвиватися сільськогосподарська сфера.

Для розширення двостороннього товарообігу Росії й Північної Кореї потрібно працювати над збільшенням товарних поставок. Основними товарами російського експорту в КНДР у 2015 р. були коксівне вугілля та дизельне паливо, метали й вироби з них, машини, обладнання та транспортні засоби, продовольчі товари та сільськогосподарська сировина. Російський імпорт із КНДР у 2016 р. уключав у себе текстильні вироби й взуття, продукцію хімічної промисловості, мінеральне паливо, метали та вироби з них. При цьому понад 90 % із двохстороннього товарообігу припало на російський експорт. Для виправлення цієї ситуації Північна Корея активно намагається пропонувати російським партнерам свої експортні товари й послуги.

Для активізації торгового співробітництва Росії та КНДР важливе налагодження автомобільного сполучення між двома країнами. Нині функціонує лише залізничне сполучення, але північнокорейська сторона давно звертається з пропозиціями будівництва автомобільного мосту [8].

Корейська проблема вже давно вийшла за межі локального конфлікту, і її розвиток залежить від впливу та участі багатьох міжнародних акторів, зокрема США. Відстежуючи мотиви сучасної зговорливості КНДР з США, потрібно виділити три основні: потреба в зовнішній фінансовій та гуманітарній допомозі, санкційний тиск і бажання посилити напруження між Південною Кореєю та США. Ці чинники неодноразово спонукали Пхеньян до діалогу, однак спроби двох південнокорейських президентів, Кім Де Джуна та Но Му Хйона, налагодити міжкорейські відносини не привели до порозуміння [9].

Для Сполучених Штатів Америки Північна Корея з її активною ядерною програмою – це заплутана дилема, яку намагаються розв'язати практично 30 років, і змушені для цього використовувати різні методи впливу, то факт згоди Дональда Трампа на прямі переговори з Кім Чен Ином уже одразу сприймається як перемога, що підвищує міжнародний статус КНДР і посилює авторитет влади серед власного населення [10].

Кім Чен Ин висловив готовність обговорити зі США денуклеаризацію КНДР, а також зупинити ядерні випробування на період проведення перемовин. Із-поміж іншого він пообіцяв не застосовувати ядерну зброю до Півдня та висловив розуміння щодо спільних американсько-корейських військових навчань. У той самий час північнокорейська преса цитує представника МЗС, який стверджує, що країна готова до мирного діалогу зі США, але «ніколи не сяде за стіл переговорів на попередніх умовах» і здатна «відповісти на всякий вибір США», від позиції якого залежить – буде на Корейському півострові мир чи ситуація конфронтації [11].

На сьогодні перспектива «денуклеаризації» Північної Кореї, яка передбачає повну відмову від ядерної зброї й допущення інспекторів на об'єкти, а також усі

інші дії, пов'язані із заморожуванням ядерної програми, видається нереальною. Не існує жодної держави, котра б могла надати гарантії недоторканності північнокорейському режиму і якій би він цілковито довіряв [12].

Проаналізуємо відносини Корейської Народно-Демократичної Республіки з Україною. Між обома державами в січні 1992 р. встановлено дипломатичні відносини, які на сьогодні перебувають у статусі мінімізованих (посли сторін не акредитовані, відсутні дипломатичні представництва як однієї, так і другої сторони, об'єктивно згорнуті будь-які політичні, економічні, гуманітарні відносини).

У червні 1994 р. підписано міжурядову Угоду про створення Комісії з питань торговельно-економічного та науково-технічного співробітництва. Потрібно зауважити, що з часів СРСР діяла угода з КНДР щодо взаємних поїздок громадян, яка була чинною для України в порядку правонаступництва. Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 2016 р. дію цієї угоди припинено. Основною причиною такого рішення став той факт, що режим КНДР не визнає суверенітет і територіальну цілісність України, оскільки керівництво Північної Кореї підтримало незаконну окупацію території АР Крим Російською Федерацією.

З огляду на конфронтаційну політику КНДР та фактичну відсутність двосторонніх політичних контактів, рішення української сторони є цілком доречним. Разом із тим залишається низка чинних угод, уключно з угодами в правовій сфері та виконується певна господарська діяльність окремих суб'єктів, яка не заборонена резолюціями Ради Безпеки ООН [13].

Позиція України й однозначна оцінка дій, які КНДР демонструвала та вчинила останнім часом у розріз із нормами міжнародного права й резолюцій Ради Безпеки ООН, залишається незмінною.

На початку переговорів у Ханой Північна Корея сподівалася, що економічні санкції незабаром будуть скасовані частково, урахуваючи, що всі резолюції Ради Безпеки ООН з північнокорейського питання зазначають, що можна буде переглянути санкції в обмін на чіткий прогрес щодо ядерного питання.

Однак Північна Корея вже ввела мораторій на ракетні і ядерні випробування, закрила також свої ядерні випробувальні майданчики та навіть почала знищувати власні ракетні випробувальні пункти. Держава прийняла повільне й прогресивне скасування санкцій в обмін на покрокову перевірку відповідності ядерній галузі.

Після узгодження рамок проведення переговорів між США та Північною Кореєю в кінці 2002 р. процес шестисторонніх переговорів щодо вирішення нової ядерної кризи, який уключав дискусії щодо нормалізації двосторонніх відносин, провалився до того, як відбулося мінімальна нормалізація відносин. Міждержавні відносини КНДР із Японією також погіршилися в цей період: визнання Кім Чен Ином, що КНДР викрала японських громадян у 2002 р., призвело до зворотної реакції та небажання японців повністю вирішувати інші питання до розв'язання цього.

Незважаючи на сповільнення відкриття нових дипломатичних відносин у цей період, КНДР налагодила зв'язки з декількома країнами, поки шестисторонні

переговори тривали, й, зокрема, відновила відносини з М'янмою у 2007 р. Однак із моменту закінчення шестисторонніх переговорів, КНДР установила формальні дипломатичні відносини лише з новою незалежною країною Південний Судан.

Продовження міжнародного опробіуму щодо ядерної програми Північної Кореї та прав людини обмежило сферу зовнішніх відносин Пхеньяна. Резолюція Ради Безпеки ООН 2094, прийнята після третього ядерного випробування Північної Кореї в лютому 2013 р., висловила занепокоєння з приводу того, що північнокорейські дипломати зловживають своїми дипломатичними привілеями й імунітетом, і включила положення, яке закликає держави «проявляти посилену пильність щодо дипломатичного персоналу КНДР». Після оприлюднення остаточного звіту Комісії з розслідування прав людини в Північній Кореї в лютому 2014 р. Ботсвана оголосила про своє рішення припинити свої дипломатичні та консульські відносини з КНДР [14].

3. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Отже, більшість провідних гравців наполягають на «поганому мирі» з непередбачуваним корейським лідером, на противагу війні з незворотними наслідками. Тому щоразу відновлюють дипломатичний діалог із Кім Чен Ином. Проте визнання Північної Кореї ядерною країною створить прецедент для інших і підірве сучасну концепцію нерозповсюдження ядерної зброї. Тож стає зрозуміло, що прямого шляху до порозуміння між США та КНДР немає.

Китай традиційно, як і Росія, сприймається як країна, котра має вплив на КНДР. Уважається, що нинішня рішуча позиція Пекіну, який тривалий час підтримував КНДР на плаву за рахунок фінансових вливань, відіграла важливу роль у приборканні Пхеньяну.

Сьогодні Північна Корея не має багато союзників, проте зазначені вище є запорукою її успішного майбутнього. У разі економічного лиха, втриматися на політичній арені КНДР зможе лише завдяки Китаю та Росії, які стабільно надають їй руку допомоги.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. North Korea's Future International Relations – Analysis. URL: <https://www.eurasiareview.com/14042019-north-koreas-future-international-relations-analysis/>.
2. Вода К. Р., Невская А. А., Тимофеев П. П. Азиатско-Тихоокеанский регион: новый центр мировой политики и экономики? Москва: ИМЭМО РАН, 2017. 196 с.
3. Курбанов С. О. История Кореи с древности до начала XXI в. Санкт-Петербург: Издво С-Петербур. ун-та, 2009. С. 537.
4. Торкунов А. В., Уфимцев Е. П. Корейская проблема. Новый взгляд. Москва: [б. и.], 1995. 225 с.
5. Глебов Г. И., Милаева О. В. Современные международные отношения: учеб. пособие. Пенза: Изд-во Пенз. гос. ун-та, 2010. 98 с.
6. Пронь С. В. США та Японія в АТР (50–90-ті рр. XX ст.). Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2003. 244 с.
7. Толстокулаков И. А. (отв. ред.). Россия и Корея в меняющемся мировом порядке. VI международная корееведческая конференция. 17–18 мая 2017 г. Владивосток: Изд-во Дальневосточного федерального ун-та, 2017. 200 с.
8. Захарова Л. В. Сотрудничество России с государствами Восточной Азии. Москва: Ин-т Дальнего Востока РАН, 2015. 178 с.

9. Федорова В. В., Лихарева О. А. Проблема объединения двух корейских государств: прогнозы и альтернативные пути решения в отечественной научной печати 2000–2013 гг. XII Студенческая международная заочная научно-практическая конференция «Молодежный научный форум: общественные и экономические науки». Секция: история. Москва, 2014. Вып. 5. С. 123–129.

10. Кузнецов Д. В. Проблема нераспространения ОМУ и общественное мнение. Ядерная программа Северной Кореи. Благовещенск: Изд-во БГПУ, 2009. 178 с.

11. Ванин Ю. В. Советский Союз и Северная Корея, 1945–1948 / Ин-т востоковедения РАН. Москва: ИВ РАН, 2016. 225 с.

12. Хазанов А. М. Новый взгляд на модернизацию стран Востока. *Азия и Африка сегодня*. 2017. № 6. С. 76–77.

13. Жебин А. З. (отв. ред.). Россия и Корея в меняющемся мире. Москва: Ин-т Дальнего Востока РАН, 2014. 292 с.

14. Republic of Botswana, Ministry of Foreign Affairs and International Cooperation, «Botswana Cuts Ties with North Korea», February 20, 2014. URL: <http://www.gov.bw/en/Ministries--Authorities/Ministries/Ministry-of-Foreign-Affairs-and-International-Cooperation/News/BOTSWANA-CUT-TIES-WITH-NORTH-KOREA>.

MODERN VECTOR OF NORTHERN KOREA'S DEVELOPMENT

Modern world political whales: China, the United States and the Russian Federation are trying to prevent a military catastrophe. Even the possibility of having such technologies in the hands of an obsessed totalitarian regime is of concern not only in South Korea and Japan, but also in the United States and the whole civilized world.

North Korea's nuclear missile program, constant threats and aggressive rhetoric, as well as stubborn denial of DPRK's constructive engagement have become a key issue not only for the whole of East Asia, but also for the United States. The reason is that US troops form the basis of the UN forces during the hot phase of the Korean War of 1950–1953 and have a contingent of 28,000 in South Korea. An important factor is the fact that the United States itself initiated the introduction of economic sanctions against North Korea and systematically increased the pressure against a totalitarian-communist regime that does not want to abandon nuclear weapons.

US President Donald Trump met with Kim Chen Un in 2018 to continue the dialogue on denuclearization. As a result, the United States and the DPRK agreed on a complete nuclear disarmament of the Korean Peninsula during the historic meeting that took place on June 12 in Singapore. However, on December 20, 2018, the authorities of North Korea said they would carry out denuclearization only if the United States first eliminated the nuclear threat from their own side. However, the problems in the international relations of North Korea are much more than just a nuclear program. Due to poor management and natural disasters, a humanitarian catastrophe may occur in the country, and this is the millions of people who are trying to leave the country. Also important are economic and environmental problems that restrict trade and travel throughout North-East Asia. The North Korean program is too far-reaching and too important for propaganda in the country to abandon it for the sake of better relations with the United States.

Key words: North Korea, USA, Russia, China, international relations, nuclear program, foreign policy vector.

REFERENCES

1. North Koreas Future International Relations – Analysis. URL: <https://www.eurasiareview.com/14042019-north-koreas-future-international-relations-analysis/>.

2. Voda K. R., Nevskaya A. A., Timofeev P. P. Aziatsko-Tihookeanskiy region: novyyiy tsentr mirovoy politiki i ekonomiki? Moskva: IMEMO RAN, 2017. 196 s.

3. Kurbanov S. O. Istoriya Korei s drevnosti do nachala XXI v. Sankt-Peterburg: Izdvo S-Peterb. un-ta, 2009. S. 537.

4. Torkunov A. V., Ufimtsev E. P. Koreyskaya problema. Novyyiy viglyad. Moskva: [b. i.], 1995. 225 s.

5. Glebov G. I., Milaeva O. V. *Sovremennyye mezhdunarodnyie otnosheniya: ucheb.posobie.* Penza: Izd-vo Penz.gos. un-ta, 2010. 98 s
6. Pron S. V. *SShA ta Yaponiia v ATR (50–90-ti rr. KhKh st.).* Mykolaiv: Vyd-vo MDHU im. Petra Mohyly, 2003. 244 s.
7. Tolstokulakov I. A. (otv. red.). *Rossiya i Koreya v menyayuschemsya mirovom poriyadke. VI mezhdunarodnaya koreevedcheskaya konferentsiya. 17–18 maya 2017 g.* Vladivostok: Izd-vo Dalnevostochnogo federalnogo un-ta, 2017. 200 s.
8. Zaharova L. V. *Sotrudnichestvo Rossii s gosudarstvami Vostochnoy Azii.* Moskva: In-t Dalnego Vostoka RAN, 2015. 178 s.
9. Fedorova V. V., Lihareva O. A. *Problema ob'edineniya dvuh koreyskikh gosudarstv: prognozyi i alternativnyie puti resheniya v otechestvennoy nauchnoy pechati 2000–2013 gg.* XII Studencheskaya mezhdunarodnaya zaochnaya nauchno-prakticheskaya konferentsiya «Molodezhnyiy nauchnyiy forum: obschestvennyie i ekonomicheskije nauki». Sektsiya: istoriya. Moskva, 2014. Vyip. 5. S. 123–129.
10. Kuznetsov D. V. *Problema nerasprostraneniya OUM i obschestvennoe mnenie. Yadernaya programma Severnoy Korei.* Blagoveschensk: Izd-vo BGPU, 2009. 178 s.
11. Vanin Yu. V. *Sovetskiy Soyuz i Severnaya Koreya, 1945–1948 / In-t vostokovedeniya RAN.* Moskva: IV RAN, 2016. 225 s.
12. Hazanov A. M. *Novyy vzglyad na modernizatsiyu stran Vostoka. Aziya i Afrika segodnya.* 2017. # 6. S. 76–77.
13. Zhebin A. Z. (otv. red.). *Rossiya i Koreya v menyayuschemsya mire.* Moskva: In-t Dalnego Vostoka RAN, 2014. 292 s.
14. Republic of Botswana, Ministry of Foreign Affairs and International Cooperation, «Botswana Cuts Ties with North Korea», February 20, 2014. URL: <http://www.gov.bw/en/Ministries--Authorities/Ministries/Ministry-of-Foreign-Affairs-and-InternationalCooperation/News/BOTSWANA-CUT-TIES-WITH-NORTH-KOREA>.

Матеріал надійшов до редакції 18.06.2019 р.

УДК 327(73:55) «196/197»

Сергій Ніколаєв,

кандидат технічних наук, доцент кафедри міжнародної інформації,

Національний університет «Львівська політехніка»,

79013, м. Львів, вул. Степана Бандери, 12

<https://orcid.org/0000-0001-8536-8725>

serhii.m.nikolaiev@lpnu.ua

Христина Юськів,

асистент кафедри міжнародної інформації,

Національний університет «Львівська політехніка»,

79013, м. Львів, вул. Степана Бандери, 12

<https://orcid.org/0000-0003-0209-2386>

khrystyna.v.yuskiv@lpnu.ua